

HÍREK

Ez év október 26-án 99 éves a Szegeden élő Kopasz Márta grafikusművész! Minden jót kíván a KBK ez alkalomból!

BEMUTATKOZIK GÁRDONYI SÁNDOR GRAFIKUS

Gárdonyi Sándornak hívnak, Debrecenben élnek.

A sokszorosított grafikai eljárásokkal, a Medgyessy Körben kezdetem el megismerkedni, tanulmányaimat a nyíregyházi Művészeti Gimnáziumban folytattam.

A Debreceni Egyetemen, és Nyíregyházi Főiskola Bölcsész- és Művészettudományi Karán diplomáztam.

Erdei Anna, Tamus István, Lukács Gábor, Szepessy Béla, Sulyok Géza voltak a tanárain.

Jelenleg elsősorban linómetszeteket készítek. A folt, a vonal, s a grafikai struktúra kifejező erejével fogalmazom meg rajzi mondanivalómat. Képeimen a reális ábrázolás és az elvont, absztrakt kifejezési mód közötti egyensúly megteremtésére törekedek. A grafikai műfajok közötti átjárhatóságot más kísérleti jellegű munkáimban igyekszem felszínre hozni.

Vonzódom a középkor műveltségéhez, különösen nagy hatást gyakoroltak rám a román és gótikus korstílusú alkotások. Ezek a stílusjegyek feltűnnek rajzaimon.

Munkáim irodalmi, történelmi és filozófiai témákat dolgoznak fel. Mindig az embert állítom a középpontba, megragadva a személy egyszeri, megismételhetetlenül egyedi voltát.

Igyekszem a transzcendens kérdésekre is reflektálni.

Illusztrációkat is készítek, eddig három mesekönyvnek voltam az illusztrátora, s egy angol nyelvű fül-orr-gégészeti

könyvhöz készítettem rajzokat. Jelenleg egy történelmi témájú könyv számára készítek illusztrációkat.

Pedagógusként dolgozom, korábban az Abigél Többcélú Intézmény képzőművészeti csoportjában oktattam.

A következő kiállításokon szerepeltek a munkáim:

1995. május Nyíregyháza Városi Galéria (középszkolai záró kiállítás)

2005. május Abigél Többcélú Intézmény, debreceni központja

2006. március Józsaai Közösségi Ház (csoportos kiállítás) „Alkotó pedagógusok”

2007. április „Mutasd Magad – Show (it) yourself!” című nemzetközi fotó- és képzőművészeti kiállítás és szervezési munkák

2007. szeptember Józsaai Közösségi Ház (csoportos kiállítás)

2008. május Belvárosi Közösségi Ház (csoportos kiállítás)

2008. december Debreceni Egyetem Konzervatórium Galéria – Pintye Annával közös kiállítás

2009. február Debreceni Egyetem Konzervatórium Galéria 10. Bohém Hangulat, karikatúra-kiállítás Cánh Attilával

2009. március KFRTKF galériája (csoportos kiállítás)

2009. július Kálmáncsehi Galéria (egyéni kiállítás)

2009. november Őszi Tárlat

2010. február Józsaai Közösségi Ház, közös kiállítás Pintye Annával

2010. február Bohém Hangulat (közös kiállítás Várkonyi Károllyal és Markos Sándorral)

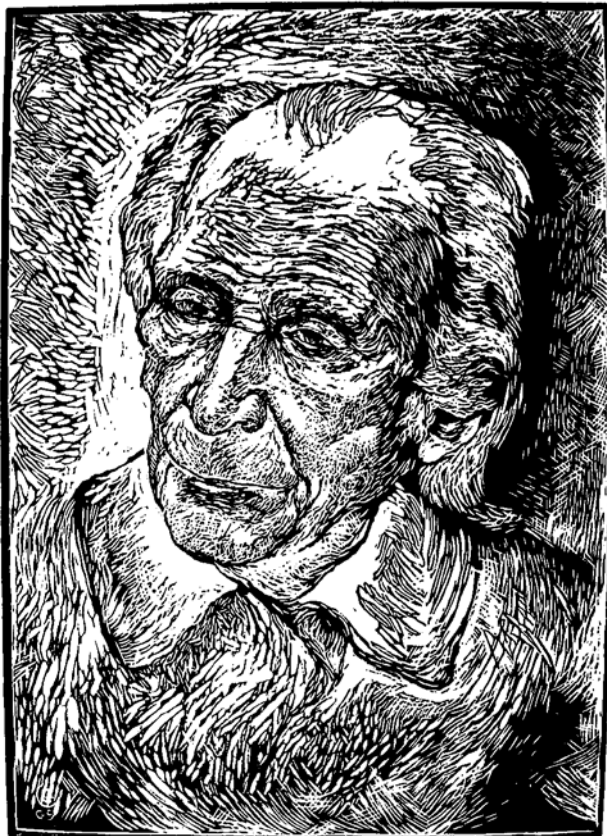
2010. április 16. Benedek Elek Városi Könyvtár (egyéni kiállítás)

RAJZ FERY ANTALRÓL

A közelmúltban sikerült hozzájutnom Tóth Ferenc bemutatott rajzához (130×97 mm), amely az eladó tájékoztatása szerint Gergely Mihály (1921-2007) József Attila-díja író, újságíró, szociológus, művészeti szakíró hagyatékából származik. Gergely Mihály alapító tagja volt a Művészetbarátok Egyesületének, itt került szoros barátságba Tóth Ferencel. Nagyvonalú gyűjtői tevékenységére jellemző, hogy 90 grafikát és akvarellt – köztük Tóth Ferenc alkotásait – ajándékozta a Herman Ottó Múzeumnak, s 175 műtárgy adományozásával létrehozta a Verboi Galériát.

Tóth Ferenc (Szeghalom, 1921 – Bp. 2006) festő- és grafikusművész 1949-ben (közben katona és hadifogoly is volt) végzte el a Képzőművészeti Főiskolát. A Kortárs Művészeti Lexikon mindössze így értékeli munkásságát: „Realista tájképfestő”. Nyilván a realista hagyományokhoz kötődő kifejezőmódja is hozzájárult ahhoz, hogy első önálló kiállítását – noha az 50-es években többször bemutatták képeit a Múcsarnok csoportos kiállításain – 63 éves korában rendezték meg szülővárosában. Ezt követően mintegy 20 önálló tárlata volt, ahol grafikai is sikerrel szerepeltek. Gergely Mihály írásában (*Tóth Ferenc világa*. In.: Művészetbarátok könyve III. 1984-1993. Bp., 1994) külön méltatja portrérajzait, önarcképeit. Ugyanitt az egyesület művésztárgyjairól készült kislexikonban Gerőly Tibor megemlíti, hogy „önarcképei, művésztársairól készített portréi tekintélyt kölcsönöztek számára”.

Gárdonyi Sándor: *Déry Tibor portréja, linómetszet, X3, 210×148*

Tóth Ferenc rajza,
130×97

Tóth Ferenc érzékeny portrévázlata, amelyen a jellegzetes baret sapkájában ábrázolja az idősödő, kissé megfáradtan szemlélődő-tűnődő mestert, szintén jól bizonyítja grafikus adottságait. Rajza Fery Antal ikonográfiájának különösen megbecsülésre méltó, ritka darabja. (Sajnos a grafika hátulján évszám nem szerepel, csak Gergely Mihály feljegyzése: „Tóth Ferenc rajza: Fery Antal”)

Arató Antal

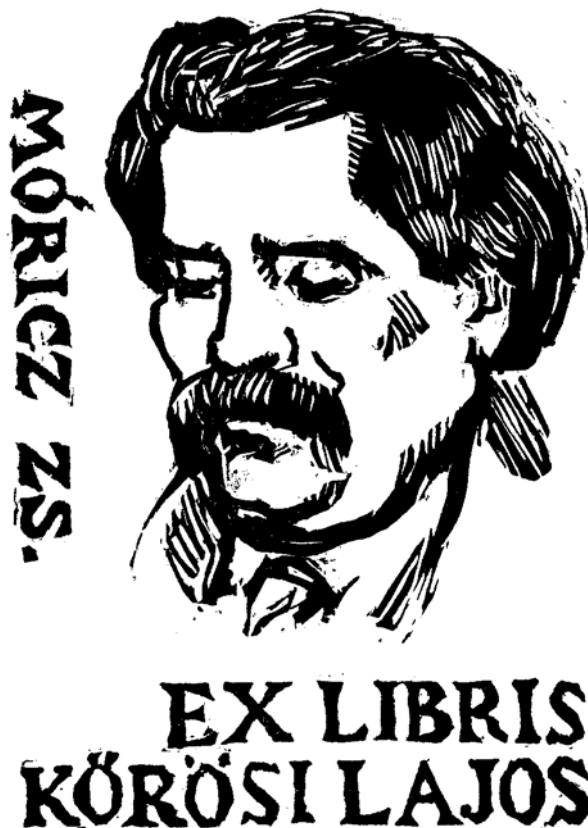
2010. június 4-én 84 éves korában elhunyt Kőrösi Lajos, aki 1975-től volt a KBK tagja, gyűjtő.

1926. április 14-én a Heves megyei Nagykökényesen született, de Heréden anyakönyvezték. Már az iskolai vakációk idején Palotáson nyári munka keretében segédkezett a templom freskóinak restaurálásában, itt szívta magába a művészet szeretetét.

Szakmai képzése után 1951. aug. 1-től nyugdíjba meneteléig, 35 évig a FÜRFA, később az ERDÉRT Vállalatnál főkönyvelőként dolgozott.

Varga Nándor Lajos fametszete, XI,
Op. 218 (1976), 82×56

Varga Nándor Lajos fametszete, XI,
Op. 181 (1974), 108×75

Országjárása során ismerkedett meg az idős Kunffy Lajos festőművésszel, akit lehetőségeihez mérten támogatót. Így került be a festészet véráramába. A családi nyaralások folyamán egyik fiával gyakran látogatta Boldizsár István és Varga Nándor Lajos festőművészeket, akik műveikben élményeiket tájbrázolásaikban is tükrözték. Alkotó munkájukat, ahol tudta, segítette. Támogatta az erdélyi fafaragókat, akik műveiket az ERDÉRT-üdülő területén állították ki. Szenvedélyesen gyűjtötte és rendezte a kisgrafikákat egészen haláláig.

Számos, nevére készült Varga Nándor Lajos és Fery Antal lappal cserélt. Emlékét megőrizzük!

Varga Nándor Lajos fametszete, XI,
Op. 184 (1974), 115×54

Időhidak

Ezzel a címmel nyílt meg május közepén Bardócz Lajos kiállítása a Vármegye Galériában, és több mint egy hónapig nézhettek meg az érdeklődők művész legújabb alkotásait. A tárlatot Lóránd Klára, a Kecskeméti Bozsó Gyűjtemény igazgatója nyitotta meg. Az erdélyi grafika nagymesterének mostani tárlata a festői erőnyeit csillogtatja meg, ugyanakkor nem tagadja meg önmagát, hiszen képein visszaköszönnek azok az egyedi rajzi elemek és megoldások, amelyek korábbi munkáit is jellemezték.

Szászsebesen született 1936-ban. Grafika szakon diplomázott a bukaresti főiskolán, majd ezt követően alkalmazott és könyvgrafikával foglalkozott sokáig. Közel húsz évig a Kolozsvári Művészeti Múzeum tanára. Magyarországra áttelepülve a festészetére helyeződött a hangsúly, a színek és valóörök vették át a vonalrendszerek szerepét. Bár a művészi eszköztára folyamatosan bővült, mondanivalója hagyományosan az erdélyi lét alapkérdéseire tér mindig vissza, ahogy ezt Páskándi Géza vagy Szilágyi Domokos művei is tanúsítják. Emlékükre festett kompozíciók „hommage-lapok” is egyúttal, tiszteletadás ezen „tündöklő szellemek” előtt (Polgárdy Gézától kölcsönvett kifejezéssel élve). Lóránd Klára leginkább a művek drámaiságát emeli ki; pontosabban a „szükszavú” drámaiságot, és a „szenvadások érlelte balladaiságát”, amely többnyire a képciklusokban és sorozatokban érhető tetten.

A „Királyi lelet” eloxált pléhfejeiben ugyanúgy, mint az „Út menti Korpusz” meggyötört testében. Hasonlóképpen „szükszavú” a „Kuruc kor” sorozatának kezdőképén, a nagyságos fejedelem arcvonásainak jelzésszerű ábrázolásában. Bár festménykiállítást látunk, a vonal sokszor játszik megkülönböztetett szerepet a kompozícióiban („Gyergyói fedett híd”). Fel-feltörnek az otthoni emlékek, az azokhoz köthető hitvilág pedig már időutazásra hív minket, utalva a tárlat címére („Sámán síremlék”). Több képét a nemzeti színekre komponálta („Ördögszekér, Magyarország 1956”).

Egyéni kiállítások sorát renndezi itthon és külföldön, a pályázatok és csoportos kiállítások megérdemelt díjazottja. Kecskeméti tárlat – 1988, 1989, 2002; „Kortárs költészet – Kortárs grafika” – 1995, 2001; Nemzetközi kisgrafikai pályázat, Kolozsvár – „Honorary Mention”; Debreceni Nyári tárlat – 2002, 2006; Bács-Kiskun Megye Művészeti Díja – 2003; Szervátiusz Jenő-díj – 2009.

A kiállításra háromnyelvű színes katalógus készült „Időhidak” címmel.

Ürmös Péter

A szlovéniai Slovenske Konjice-ban Salamon Árpád és felesége ex libris gyűjteményéből nyílt kiállítás ez év júliusában, mely októberig lesz látható. A nagyszabású kiállításon a szlovén művészek mellett legnagyobb számban a magyar grafikusok szerepelnek. Elhunyt és élő művészek munkái egyaránt láthatók. A magyar nevekből csupán néhány, a teljesség igénye nélkül: Bakacsi Lajos, Bordás Ferenc, Bálint Ferenc, Drahos István, Fery Antal, Imets László, Józsa János, Kékesi László, Kopasz Márta (kár, hogy sok esetben a nevek hibásan szerepelnek a meghívón), Moskál Tibor, Nagy Árpád Dániel, Petry Béla, Szilágyi Imre, dr. Tóth Rózsa, Vincze László, Vecserka Zsolt, Várkonyi Károly. De szerepel még a kolozsvári Ovidiu Petca, valamint a belga Antoon Vermeylen és neje, Horváth Hermina is.

Ifj. Kékesi László: Apám kiállításairól emlékezem.

Kékesi László grafikai kiállításai

A szerző az édesapjáról írt korábbi műveiben (melyeket rendre ismertettünk lapunkban) tiszteletreméltó sokoldalúsággal tárta fel Kékesi László sokoldalú munkásságát. Újabb műve bevezetőjében rövid áttekintést nyújt a hazai (királyi, főúri), majd a közgyűjtemények létrehozásáról, a XIX-XX. századi magánygyűjteményekről, s arról, hogy jó esetben azok is nyilvános gyűjteményekbe kerültek. (Ismert tény: Kékesi László grafikai hagyatéka a Simontornyai Múzeumban, a Beszédes utcai galériában tekinthető meg. Az ehhez kapcsolódó dokumentumokat a kiadvány utolsó fejezetében olvashatjuk.) Kékesi László (munkásságára is kiterjedő) életrajza után egyesületünk létrejöttéről, kiállításairól olvashatunk, majd időrendben, egy-egy kisebb vagy nagyobb fejezetben Kékesi László kiállításait mutatja be a szerző. A fővárosiak mellett – Ajkától Hajdúhadházig vagy Egertől Pécsig – összesen huszonötöt, köztük néhány olyan csoportos tárlatot is, ahol a művész valamilyen díjat kapott. Olvashatjuk a kiállításokról különböző lapokban megjelent híreket, méltatásokat, a katalógusok előszavait (pl. ifj. Kékesi László írását a szőlős, bors kisgrafikákról), melyeket számos illusztráció, a kiállítások meghívóinak hasonmása is kísér. Legtöbb esetben azonban sokkal gazdagabb dokumentációs anyaggal ismerkedhetünk meg. Pl. az 1971-ben a Pécsi Orvostudományi Egyetemen rendezett kiállítás kapcsán az előzetes levélváltásokkal, az alkalomra tervezett emléklap vázlataival, a rektori megnyitóval, a művésznak a kiállítást bemutató szövegével, a gratuláló levelekkel. Ez a – családi archívum alapján – szinte filológiai gondossággal összeállított dokumentáció jellemzi az egész művet. (Ehhez még csak egyetlen adalék: a közölt metszetek, rézkarcok mellett a szerző mindig közli azok katalógusszámát az általa 1995-ben közreadott alkotásjegyzék alapján.)

A kiadvány – amely követendő például szolgálhat hasonló összeállításokhoz – nemcsak nélkülözhetetlen forrásmunka Kékesi László életútjának, munkásságának megismeréséhez, hanem sajátos esztétikai élményt is nyújt. A korábbi összeállításokkal ellentétben A/5-ös méretben, két hasábos tördeléssel jelent meg, a művészhez méltó tipográfiai gondossággal, kiegyensúlyozott ötletességgel rendezve el a szöveges részeket, a színes és fekete-fehér illusztrációkat, köztük több mint 50 kisgrafikát, valamint fényképeket. Ez utóbbiak közlése is újdonság: mintegy másfélszáz fotó idézi fel a kiállítási megnyitók hangulatát, Kékesi László mellett – Béres Ferencről Csúcs Ferencig – sok régi ismerősünket is felidézve. Mindemellett a szerző számos képet közöl a családtagokról, akik harmonikus együttléte messzemenően hozzájárult Kékesi alkotói munkásságának kiteljesedéséhez. (*Pilisjászfalu, 2008, 277 oldal*)

Arató Antal

Ez év júliusában Ovidiu Petca, kolozsvári grafikus, körünk tagja, meghívást kapott a budapesti Electographic Art társaság részéről pályázatuknak zsűritagként való részvételére. Ez az egyesület a számítógépes grafika művelését tűzte ki célul.

Budapesten az Artotékában szeptember 2-án nyílt meg idősebb és ifjabb Ürmös Péter grafikusművészek kiállítása. A megnyitót dr. Kelényi István tartotta, aki sok latin idézettel, sok művészettörténeti hivatkozással tarkított színvonalas előadást tartott. Idősb Ürmös Péter a KBK tag Ürmös Péter nagypapája volt, aki aránylag fiatalon elhunyt, de sok szép grafikát készített.